

5. Системний підхід до управління. Визначення та розуміння взаємопов'язаних процесів та управління ними як системою сприяє більш ефективно досягати цілей.

6. Постійне поліпшення, прагнення до якого можна вважати незмінною метою діяльності.

7. Прийняття обґрунтованих рішень на підставі детального аналізу відповідної інформації. Діяльність державного органу має ґрунтуватися на науково обґрунтованих ідеях, які визначаються об'єктивними законами розвитку держави та суспільства.

8. Принцип взаємодії з населенням, громадськими формуваннями, підприємствами, установами, організаціями та органами державного управління.

Таким чином, впровадження принципів управління якістю в діяльності органів виконавчої влади дасть змогу не лише підвищити ефективність такої діяльності, а й державного управління в цілому.

ХАМХОДЕРА О. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук

ПОЗБАВЛЕННЯ ПРАВА ОБІЙМАТИ ПЕВНІ ПОСАДИ АБО ЗАЙМАТИСЯ ПЕВНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЯК НОВИЙ ВИД АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ

Прикінцевими положеннями Закону України (далі — Закон) «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. (вводиться в дію з 26 квітня 2015 р.) передбачено запровадження нового виду адміністративних стягнень: позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Вказане оновлення законодавства пов'язане зі змінами в статусі публічних службовців, спрямоване першочергово на оновлення відповідальності за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, але впливатиме на значно більше коло деліктних норм, супроводжуючись рядом змістовних та технічних особливостей, які потребують детального розгляду.

Поки-що (до 26.04.2015 р.) п. 7 ч. 1 ст. 30 Закону «Про державну службу» визначає притягнення до адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення як безумовну (втілюється протягом 3-х днів) підставу припинення державної служби; згідно ж зі ст. 12 вказаного закону, притягнення до відповідальності за відповідний проступок (протягом одного року) є обмеженням, пов'язаним із прийняттям на

державну службу. Первинна новація розглядуваних перетворень полягає у скасуванні зазначених приписів щодо підстав припинення та обмеження в прийнятті, фактично — у відмові від автоматичного звільнення службовців при вчиненні ними адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією. Як видається, такий крок є виправданим та дозволяє забезпечити більшу індивідуалізацію негативних юридичних наслідків проступку та більше врахування інтересів державної служби. Адже, «адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» не стосуються власне «корупції» та не свідчать про деструктивні або спотворені установки особи щодо мети чи цілей своєї професійної діяльності. Переконані, компетентність, відповідальність та досвід багатьох посадовців можуть стати відчутною протигаю для звільнення у випадках: порушення встановлених обмежень щодо подарунків (наприклад, недотримання максимально дозволеної вартості подарунків, які відповідають загально визнаним уявленням про гостинність); несвоєчасного подання декларації; несвоєчасного повідомлення про відкриття рахунка в установі банку-нерезидента або неповідомлення про суттєві зміни у майновому стані; неповідомлення про конфлікт інтересів тощо.

Скасування безумовного припинення державної служби компенсується закріпленням у Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі — КУпАП) такого виду додаткових стягнень як «позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю», для застосування якого встановлено два окремих механізми. Перший розрахований на ті випадки, коли позбавлення права застосовується строком на один рік і прямо передбачено у санкції статті Особливої частини КУпАП (ч. 6 оновленої ст. 30 КУпАП). Відповідне стягнення застосовується за повторне вчинення чотирьох видів адміністративних корупційних проступків: порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення; порушення обмежень щодо одержання подарунків; порушення вимог фінансового контролю; порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (оновлені ч. 3 ст. 172—4, ч. 2 ст. 172—5, ч. 3 ст. 172—6, ч. 3 ст. 172—7 КУпАП).

Значно більший науковий інтерес становить другий порядок застосування нової санкції, який закріплюється у ч. 5 ст. 30 КУпАП наступним чином: «Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю призначається судом на строк від шести місяців до одного року, незалежно від того, чи передбачене воно в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу, коли з урахуванням характеру адміністративного правопорушення, вчиненого за посадою, особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, та інших обставин справи суд визнає за неможливе збереження за нею права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю».

По-перше, виникає питання щодо застосування стягнення незалежно від того, чи передбачено воно в санкції статті. Закріплення переліку

можливих санкцій, котрі потім застосовуються до конкретних життєвих випадків, характерне для дисциплінарної відповідальності, що обумовлено, як на нас, відсутністю переліку конкретних складів проступків. Натомість, для адміністративної відповідальності, якій властиве вичерпне закріплення складів можливих правопорушень, було притаманне чітке встановлення ймовірних санкцій після розкриття елементів порушення. Чи суперечить нововведення вимозі п. 22 ч. 1 ст. 92 Конституції України про те, що виключно законами визначаються діяння, які є адміністративними правопорушеннями, та відповідальність за них? Вочевидь ні, адже відповідна санкція все-таки передбачена в акті вищої юридичної сили. Разом з тим, виникає зауваження щодо техніки подібної деліктної правотворчості, яка безумовно ускладнює праворозуміння та юридичне прогнозування. Вбачаємо відступ від європейського принципу правової визначеності, який вимагає, зокрема, такого рівня нормативної чіткості та стабільності, що дозволив би особі достовірно передбачити всі наслідки своїх діянь. Окреслена проблема носить міждисциплінарний характер та потребує подальшого вивчення, оскільки Кримінальний кодекс України у ч. 2 ст. 55 також закріплює можливість застосування стягнення без його прямого передбачення у санкції статті Особливої частини кодексу.

По-друге, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю вводиться перехідними положеннями Закону «Про запобігання корупції», але може бути застосоване не лише за корупційні правопорушення. Відповідне позбавлення права призначається на строк від 6-и місяців до одного року за будь-який адміністративний проступок, вчинений за посадою. Зазначене потребує оновлення доктрини, оскільки надалі вже безпідставно буде стверджувати, що адміністративна відповідальність, окрім випадку позбавлення працівника-водія права водіння, не тягне звільнення з роботи (Административное право Украины : Учебник / Подобшей ред. С. В. Кивалова. — Х. : Одиссей, 2004. — С. 222).

По-третє, застосування досліджуваного стягнення передбачається щодо осіб, які вчинили адміністративне правопорушення за посадою. Відсутність додаткових уточнень стосовно суб'єкта дозволяє констатувати, що відповідна міра відповідальності вводиться не лише щодо державних та муніципальних службовців, а щодо всіх посад, у тому числі й посад в юридичних особах публічного чи приватного права. Так, КУпАП встановлює відповідальність посадових осіб: емітента (ст. 163–5); суб'єкта господарювання (ст. 163–7, ст. 163–10); підприємств, установ, організацій (ст. 200); посадових осіб, які користуються правом прийняття на роботу (ст. 188–1) тощо. Підтверджує відповідну думку також і те, що кодекс закріплює лише загальне «позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю», натомість в окремі закони вносяться посилання на суб'єктів, відносно

яких стягнення застосоване в контексті їх права «займати посади або займатися діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування». Наявність уточнення дозволяє зробити висновок про можливість й іншого; тобто, про можливість позбавлення права займати посади у різних юридичних особам, в т.ч. і в суб'єктах господарювання.

БЛОКУР Є. І.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри адміністративного та фінансового права

ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ФУНКЦІЇ ПЛАНУВАННЯ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Успішне впровадження реформ в Україні певною мірою залежить від вдосконалення системи державного планування та забезпечення стійкого зв'язку між актами державного планування, плановими заходами, державним бюджетом та виконавською дисципліною. У цьому зв'язку важливим є висвітлення проблем, що виникають у процесі реалізації цієї функції державного управління. Планування як функція державного управління в загальному виді полягає в обґрунтуванні цілей державної управлінської діяльності і шляхів їх досягнення, на основі виявлення комплексу завдань і робіт, а також визначення ефективних методів, способів, термінів і ресурсів усіх видів, необхідних для виконання цих завдань та встановлення їх взаємозв'язку. Наукова цінність планування полягає в тому, що воно дає можливість заздалегідь збалансувати вплив суспільства на соціально-економічну систему, що знаходить своє відображення в державному управлінні. Планування дає можливість взаємопов'язувати всі елементи управління як цілеспрямовану систему (Марущак В. П. Організаційно-правове планування як наукове забезпечення адміністративної реформи / В. П. Марущак // Збірник наукових праць УАДУ. — К.: УАДУ, 1999. — В. 2. — Ч. І. — С. 147). Предметом державного планування, перш за все, є соціально-економічний, політичний розвиток України в цілому, також розвиток окремих галузей економіки та окремих адміністративно-територіальних одиниць. Планування у державному управлінні здійснюється і щодо внутрішнього функціонування та організаційної структури органів державного управління, які здійснюють свою діяльність на планових засадах (Малиновський В. Я. Державне управління: Навчальний посібник. / В. Я. Малиновський. — Вид. 2-ге, доп. та перероб — К.: Атіка, 2003. — С. 237).